

Hvis en privat virksomhed producerer vedvarende elektricitet og sælger den til andre, er reglerne endnu mere indviklede.

Kronik.

En vedvarende og bæredygtig energipolitik

Yingkui Yang og Knud Sinding, begge lektor ved Institut for Sociologi, Miljø- og Erhvervsøkonomi, og Jette Thygesen, lektor ved Juridisk Institut, Syddansk Universitet

Det er regeringens plan, at Danmark skal firedoble produktionen af sol- og vindenergi på land samt gøre det muligt at femdoble mængden af havvindmøllestrøm i 2030. Dette betyder, at vores energisystem er ved at ændre sig grundlæggende. Vedvarende energi skal nu være den primære energikilde i Danmark.

Det er dog svært at se ud fra den måde, politikerne regulerer området på. Energimarkedet er præget af fluktuerende produktion, større elforbrug, håbløse afgifter og uigenemskuelige priser. Det er kompliceret for alle, der køber energi.

Hvis det skal lykkes at gøre vedvarende energi til den primære energikilde, kræver det, at politikerne gør op med en uforståelig energipolitik. Der er brug for enkle og letforståelige regler på flere områder.

Når vejret er omskifteligt, og solen går op og ned, bliver strømforsyning baseret på sol og vind også omskiftelig. Det er et problem, da der er brug for enten en stabil kilde til strøm eller en måde at gøre elforbruget mere fleksibelt, især når mere af energiforbruget er elektrificeret.

EN LØSNING PÅ problemet med store variationer i elproduktionen er at bruge en alternativ energikilde eller et energilagere – eller begge dele. Så længe energiproduktionen ikke udlænder drivhusgasser, kan den enkelte forbruger i virkeligheden selv vælge energiproduktion og energilagring frit. Der kan være fordele ved store centrale anlæg. Små decentrale eller private anlæg kan have andre fordele. Store som små anlæg kan påvirke deres omgivelser ved at være grimme, ved at larme eller ved at lugte, men problemerne kan nok løses.

Uanset størrelse skal investeringer i elektricitet fra vedvarende kilder forholde sig til to store udfordringer. Den ene er forbrugernes tilslutning til et netværk, og det andet er myndighedernes rolle i forbindelse med produktion og distribution af elektriciteten.

For de fleste mennesker i Danmark er det næsten utænkeligt ikke at have sin bolig tilsluttet elnettet. Elnettet drives af et statsligt og flere andelsejede selskaber, der forbinder el-producenter, både de sorte og de grønne, med forbrugerne. Lige så snart en forbruger er forbundet til dette net, skal der betales for at

Illustration: Gert Ejton

modtage strømmen. Hvor meget transporten koster, er aldeles uigenemskueligt – og det er ikke til at gennemskue ud fra den regning, forbrugeren modtager.

Hvis en forbruger etablerede sit eget anlæg til elproduktion og el-lagring, uden forbindelse til elnettet, kan staten ikke blande sig. Dette skyldes, at elektricitet produceret på eget VE-anlæg er fritaget for elafgift. Hvis der er forbindelse til elnettet, er reglerne mere komplicerede. Her skal forbrugeren betale nettariff, både af den el, de reelt transporterer gennem elnettet, OG for det forbrug, som aldrig bliver transporteret af elnettet. Flyder der strøm ind til forbrugeren, skal der både betales for selve elektriciteten, for transport (nettariff), elafgift samt moms.

Hvis en privat virksomhed producerer vedvarende elektricitet og sælger den til andre, er reglerne endnu mere indviklede. Reglerne om betalinger for el og el-transport giver på ingen måde private den mindste opmuntring til at producere til eget forbrug og absolut ingen opmun-

tring til at samarbejde med naboer om noget som helst.

PRISEN PÅ STRØM varierer, som vinden blæser, og solen skinner. Men når strømmen er billig, vil mere blive brugt. Det skaber trængsel på elnettet, og derfor opkræver ejerne af nettet (Elnet og de regionale netselskaber) en højere pris. Det er i teorien en god idé, men den virker kun, hvis hver forbruger ved præcist, hvad de betaler – og hvornår. Disse data fremgår ikke af almindelige el-regninger, og intet tyder på, at leverandøren kan eller vil specificere regningerne.

Derfor har forbrugerne ikke en ærlig chance for at forstå, hvordan deres el-betaling er beregnet – og derfor kan de ikke lægge deres forbrug, når prisen er lav, hvilket er stik imod alle hensigter. De kan heller ikke finde ud af, om de kan tjene penge på at etablere egen elproduktion, f.eks. ved solceller.

Mange af problemerne kan løses ved justeringer og forenklinger i den meget indviklede lovgivning. Et ek-

sempel herpå er, at der ikke er grund til at betale afgift for vedvarende energi, for afgifter skal kun bruges til at begrænse fossil energi. At elafgifter skaber indtægter til statskassen er i denne sammenhæng irrelevant.

Oven i dette er der stadig det uløste problem med lagring af strøm. Det nemmeste ville være at producere kunstig benzin, gas eller olie og bruge den, når det er mørke og vindstille. Batterier og sære variation over temaet om P2X er muligheder på længere sigt, men disse løsninger er ikke markedsparate. Desværre vil samarbejde om lagring aldrig opstå, hvis energistrømme beskattes.

FOR AT GØRE energipolitikken forbrugervenlig skal vi finde løsninger på de ovenstående områder. Vil man undgå dårligt gennemtænkte løsninger kan grundig forskning på området bidrage til meget mere enkelhed og forståelighed. Det kræver kun, at lovgivere og interessenter bruger forskerne.